Sbírka soudních rozhodnutí

USNESENÍ SOUDNÍHO DVORA (sedmého senátu)

14. března 2024*

„Řízení o předběžné otázce – Článek 99 jednacího řádu Soudního dvora – Odpověď, která může být jasně vyvozena z judikatury – Justiční spolupráce v občanských věcech – Právo rozhodné pro smluvní závazkové vztahy – Nařízení (ES) č. 593/2008 – Článek 6 – Spotřebitel, který se domáhá vyplacení peněžní částky údajně vyhrané v on-line kasinu – Neexistence volby rozhodného práva – Použití práva, které je považováno za příznivější, namísto práva země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště“

Ve věci C-429/22,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce podaná na základě článku 267 SFEU rozhodnutím Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni, Rakousko) ze dne 22. června 2022, došlým Soudnímu dvoru dne 28. června 2022, v řízení

VK

proti

N1 Interactive ltd.,

SOUDNÍ DVŮR (sedmý senát),

ve složení: F. Biltgen (zpravodaj), předseda senátu, N. Wahl a J. Passer, soudci,

generální advokát: M. Szpunar,

za soudní kancelář: A. Calot Escobar, vedoucí

s přihlédnutím k rozhodnutí, přijatému po vyslechnutí generálního advokáta, rozhodnout usnesením s odůvodněním podle článku 99 jednacího řádu Soudního dvora,

vydává toto

* Jednací jazyk: němčina.

Usnesení

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 6 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I) (Úř. věst. 2008, L 177, s. 6, dále jen „nařízení Řím I“) ve spojení s článkem 4 tohoto nařízení.

2 Tato žádost byla předložena v rámci sporu mezi VK, s bydlištěm v Rakousku, a N1 Interactive ltd., společností se sídlem na Maltě, ve věci práva rozhodného pro smlouvu uzavřenou mezi těmito stranami.

Právní rámec

Unijní právo

3 Bod 23 odůvodnění nařízení Řím I zní takto:

„Pokud jde o smlouvy uzavřené se stranami, které jsou pokládány za slabší, je vhodné je chránit kolizními normami, které jsou příznivější vůči jejich zájmům než obecné normy.“

4 Článek 4 tohoto nařízení, nadepsaný „Rozhodné právo při neexistenci volby práva“, stanoví:

„1. V míře, ve které nebylo právo rozhodné pro smlouvu zvoleno podle článku 3, a aniž jsou dotčeny články 5 až 8, je právo rozhodné pro následující smlouvy určeno takto:

a) smlouva o koupi zboží se řídí právem země, v níž má prodávající obvyklé bydliště;

b) smlouva o poskytování služeb se řídí právem země, v níž má poskytovatel služby obvyklé bydliště;

[…]

g) smlouva o koupi zboží v dražbě se řídí právem země, v níž se dražba koná, pokud takové místo lze určit;

[…]

2. Pokud se na smlouvu nevztahuje odstavec 1 nebo pokud by se na prvky smlouvy vztahovalo více než jedno z písmen a) až h) odstavce 1, řídí se smlouva právem země, v níž má strana, která je povinna poskytnout plnění charakteristické pro smlouvu, své obvyklé bydliště.

3. Vyplývá-li ze všech okolností případu, že je smlouva zjevně úžeji spojena s jinou zemí, než je země uvedená v odstavcích 1 nebo 2, použije se právo této jiné země.

4. Není-li možné určit rozhodné právo podle odstavce 1 nebo 2, řídí se smlouva právem země, s níž je nejúžeji spojena.“

5 Článek 6 uvedeného nařízení, nadepsaný „Spotřebitelské smlouvy“, stanoví:

„1. Aniž jsou dotčeny články 5 a 7, smlouva uzavřená fyzickou osobou za účelem, který se netýká její profesionální nebo podnikatelské činnosti (dále jen ‚spotřebitel‘), s jinou osobou, která jedná v rámci výkonu své profesionální nebo podnikatelské činnosti (dále jen ‚obchodník‘), se řídí právem země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, pokud:

a) obchodník provozuje svou profesionální nebo podnikatelskou činnost v zemi, kde má spotřebitel své obvyklé bydliště, nebo

b) se jakýmkoli způsobem taková činnost na tuto zemi nebo na několik zemí včetně této země zaměřuje

a smlouva spadá do rozsahu této činnosti.

2. Bez ohledu na odstavec 1 si mohou strany zvolit v souladu s článkem 3 právo rozhodné pro smlouvu, která splňuje podmínky odstavce 1. V důsledku této volby však nesmí být spotřebitel zbaven ochrany, kterou mu poskytují ustanovení právního řádu, od nichž se nelze smluvně odchýlit, a jež by se v případě neexistence volby práva na základě odstavce 1 jinak použila.

3. Pokud nejsou splněny podmínky uvedené v odst. 1 písm. a) nebo b), určí se právo rozhodné pro smlouvu mezi spotřebitelem a obchodníkem podle článků 3 a 4.

[…]“

6 Článek 9 téhož nařízení, nadepsaný „Imperativní ustanovení“, stanoví:

„1. Imperativní ustanovení jsou ustanovení, jejichž dodržování je pro stát při ochraně jeho veřejných zájmů, jako např. jeho politického, společenského a hospodářského uspořádání zásadní do té míry, že se vyžaduje jejich použití na jakoukoli situaci, která spadá do jejich oblasti působnosti, bez ohledu na právo, které by se jinak na smlouvu podle tohoto nařízení použilo.

2. Tímto nařízením není v žádném případě dotčeno použití imperativních ustanovení práva země soudu.

3. Rovněž lze použít imperativní ustanovení práva země, v níž mají být nebo byly povinnosti vyplývající ze smlouvy splněny, pokud tato imperativní ustanovení činí plnění smlouvy protiprávním. Při rozhodování, zda mají být taková ustanovení použita, je třeba vzít v úvahu jejich povahu a účel, jakož i důsledky, které by mohly z jejich použití nebo nepoužití vyplynout.“

Rakouské právo

7 Ustanovení § 1271 Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch (obecný zákoník občanský) ve znění použitelném na spor v původním řízení (dále jen „AGBG“) stanoví, že poctivé a jinak dovolené sázky jsou potud závazné, pokud vymíněná cena nebyla jen slíbena, nýbrž skutečně vyplacena nebo složena. Soudně nemůže býti cena požadována.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

8 N1 Interactive provozuje on-line kasino z Malty a prostřednictvím svých internetových stránek poskytuje služby zejména v Rakousku.

9 VK, který tvrdí, že v roce 2020 v tomto on-line kasinu vyhrál celkovou částku ve výši 106 000 eur, podal k Handelsgericht Wien (Obchodní soud ve Vídni, Rakousko) žalobu, kterou se domáhal, aby mu společnost N1 Interactive vyplatila tuto částku plus úroky z prodlení.

10 Žalovaná v původním řízení zpochybňuje opodstatněnost této žaloby a uvádí, že VK porušil všeobecné obchodní podmínky tím, že umožnil třetí osobě přístup ke svému uživatelskému účtu.

11 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že účastníci původního řízení neurčili pro svou smlouvu rozhodné právo.

12 Handelsgericht Wien (Obchodní soud ve Vídni) konstatoval, že VK je spotřebitelem, a poté uvedenou žalobu rozsudkem ze dne 8. listopadu 2021 zamítl. Vzhledem k tomu, že účastníci původního řízení neurčili právo rozhodné pro svoji smlouvu, měl tento soud za to, že spor v původním řízení spadá pod čl. 6 odst. 1 písm. a) nařízení Řím I, který určuje jako právo rozhodné právo země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, tj. v projednávané věci rakouské právo.

13 Podle rakouského práva, zejména § 1271 AGBG, přitom není možné uplatňovat nárok na vyplacení výhry pocházející z hazardní hry soudní cestou. Podle Handelsgericht Wien (Obchodní soud ve Vídni) má dotčené ustanovení vnitrostátního práva dokonce povahu imperativního ustanovení ve smyslu článku 9 nařízení Řím I.

14 VK podal proti uvedenému rozsudku odvolání k Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni, Rakousko), předkládajícímu soudu, který se ztotožnil se závěry soudu prvního stupně ohledně postavení VK jako spotřebitele a použití čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I, avšak vyjadřuje pochybnosti o kvalifikaci § 1271 AGBG jako imperativního ustanovení. Kromě toho Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni) zdůrazňuje, že by se žalobce v původním řízení nacházel v příznivějším postavení, kdyby bylo použitelné maltské právo, protože toto právo neobsahuje žádné ustanovení, které by odpovídalo ustanovení uvedeného paragrafu AGBG. Pokud by přitom žalobce v původním řízení nebyl spotřebitelem, použilo by se podle článku 4 nařízení Řím I maltské právo, a to i v případě, že by účastníky původního řízení nebylo určeno jako rozhodné právo.

15 Kromě toho v případě, že si strany spotřebitelské smlouvy zvolily rozhodné právo, toto právo se podle čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I použije pouze, pokud spotřebitele nezbavuje ochrany, kterou mu poskytují ustanoveními práva místa jeho bydliště, od nichž se nelze odchýlit.

16 Podle předkládajícího soudu tedy skutečnost, že smluvní strany pro smlouvu neurčily rozhodné právo, podle článku 6 nařízení Řím I vylučuje přezkum, jehož cílem je určit nejpříznivější rozhodné právo.

17 Za těchto podmínek se Oberlandesgericht Wien (Vrchní zemský soud ve Vídni) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Musí být čl. 6 odst. 1 [nařízení Řím I] vykládán v tom smyslu, že právo státu, v němž má spotřebitel obvyklé bydliště, se nepoužije, pokud je pro žalobce výhodnější právo použitelné podle článku 4 nařízení Řím I, jehož se dovolává a které by se použilo, kdyby žalobce neměl postavení spotřebitele?“

Řízení před Soudním dvorem

18 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 9. srpna 2022 bylo řízení v projednávané věci přerušeno do vyhlášení rozsudku ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další (C-821/21, EU:C:2023:672).

19 Dopisem ze dne 18. září 2023 zaslala kancelář Soudního dvora tento rozsudek předkládajícímu soudu a vyzvala jej, aby mu sdělil, zda s ohledem na tento rozsudek trvá na své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce.

20 Dopisem ze dne 11. října 2023 tento soud informoval Soudní dvůr, že na své žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce trvá.

21 Rozhodnutím předsedy Soudního dvora ze dne 18. října 2023 bylo rozhodnuto, že žádost o rozhodnutí o předběžné otázce nebude doručena zúčastněným stranám.

K předběžné otázce

22 Podle článku 99 jednacího řádu Soudního dvora může Soudní dvůr kdykoli na návrh soudce zpravodaje a po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout usnesením s odůvodněním, pokud lze odpověď na položenou otázku jasně vyvodit z judikatury nebo pokud o odpovědi na tuto otázku nelze rozumně pochybovat.

23 Toto ustanovení je třeba použít v projednávané věci.

24 Podstatou předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I musí být vykládán v tom smyslu, že pokud spotřebitelská smlouva splňuje podmínky uvedené v tomto ustanovení a nedojde-li k platné volbě práva rozhodného pro tuto smlouvu, musí být toto právo určeno podle uvedeného ustanovení, a to bez ohledu na okolnost, že by právo rozhodné pro tutéž smlouvu určené podle článku 4 tohoto nařízení mohlo být pro spotřebitele příznivější.

25 Soudní dvůr přitom na podobnou otázku již odpověděl v rozsudku ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další (C-821/21, EU:C:2023:672).

26 Soudní dvůr totiž nejprve připomněl, že čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I stanoví, že smlouva uzavřená mezi spotřebitelem a prodávajícím nebo poskytovatelem se řídí právem země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, za předpokladu, že jsou splněny podmínky stanovené v tomto ustanovení, tedy že obchodník provozuje profesionální nebo podnikatelskou činnost v zemi, kde má spotřebitel obvyklé bydliště, nebo se jakýmkoli způsobem taková činnost na tuto zemi nebo na několik zemí včetně této země zaměřuje a smlouva spadá do rozsahu této činnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další, C-821/21, EU:C:2023:672, bod 81).

27 Dále je třeba připomenout, že čl. 6 odst. 2 nařízení Řím I výslovně stanoví, že podle článku 3 tohoto nařízení si strany mohou zvolit právo rozhodné pro takovouto smlouvu, avšak spotřebitel nesmí být v důsledku této volby zbaven ochrany, kterou mu poskytují ustanovení právního řádu, od nichž se nelze smluvně odchýlit, a jež by se v případě neexistence volby práva na základě čl. 6 odst. 1 tohoto nařízení jinak použila (rozsudek ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další, C-821/21, EU:C:2023:672, bod 82).

28 Konečně pouze v případě, že dotčená smlouva nesplňuje podmínky stanovené v čl. 6 odst. 1 písm. a) nebo b) nařízení Řím I, stanoví čl. 6 odst. 3 tohoto nařízení, že právo rozhodné pro tuto smlouvu se určí podle článků 3 a 4 uvedeného nařízení (rozsudek ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další, C-821/21, EU:C:2023:672, bod 83).

29 Soudní dvůr z toho vyvodil, že pokud spotřebitelská smlouva splňuje uvedené podmínky a pokud smluvní strany neprovedly platnou volbu práva rozhodného pro tuto smlouvu, musí být toto právo určeno podle čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I (rozsudek ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další, C-821/21, EU:C:2023:672, bod 84).

30 Soudní dvůr uvedl, že s ohledem na skutečnost, že článek 6 nařízení Řím I má nejen zvláštní, ale i taxativní povahu, kolizní normy stanovené v tomto článku nemohou být změněny nebo doplněny jinými kolizními normami stanovenými v tomto nařízení, ledaže na ně konkrétní ustanovení obsažené v uvedeném článku výslovně odkazuje, nelze proto zvolit žádné jiné právo, i kdyby toto jiné právo, určené zejména na základě hraničních určovatelů stanovených v článku 4 tohoto nařízení, bylo pro spotřebitele příznivější (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další, C-821/21, EU:C:2023:672, body 78 a 85).

31 Opačný výklad, podle kterého by bylo možné odchýlit se od kolizních norem stanovených nařízením Řím I pro určení práva rozhodného pro spotřebitelskou smlouvu z důvodu, že by pro spotřebitele bylo příznivější jiné právo, by nutně značně narušil obecný požadavek předvídatelnosti rozhodného práva, a tedy i zásadu právní jistoty ve smluvních vztazích zahrnujících spotřebitele (rozsudek ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další, C-821/21, EU:C:2023:672, bod 86 a citovaná judikatura).

32 Unijní zákonodárce totiž tím, že určil jako rozhodné právo země, v níž má spotřebitel obvyklé bydliště, měl za to, že toto právo poskytuje spotřebiteli odpovídající ochranu, aniž toto určení musí nutně vést k tomu, že se v každém případě použije právo, které je pro spotřebitele nejpříznivější (rozsudek ze dne 14. září 2023, Club La Costa a další, C-821/21, EU:C:2023:672, bod 87 a citovaná judikatura).

33 S ohledem na výše uvedené je třeba na položenou otázku odpovědět, že čl. 6 odst. 1 nařízení Řím I musí být vykládán v tom smyslu, že pokud spotřebitelská smlouva splňuje podmínky uvedené v tomto ustanovení a nedojde-li k platné volbě práva rozhodného pro tuto smlouvu, musí být toto právo určeno podle uvedeného ustanovení, a to bez ohledu na okolnost, že by právo rozhodné pro tutéž smlouvu určené podle článku 4 tohoto nařízení mohlo být pro spotřebitele příznivější.

K nákladům řízení

34 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (sedmý senát) rozhodl takto:

Článek 6 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 593/2008 ze dne 17. června 2008 o právu rozhodném pro smluvní závazkové vztahy (Řím I)

musí být vykládán v tom smyslu, že

pokud spotřebitelská smlouva splňuje podmínky uvedené v tomto ustanovení a nedojde-li k platné volbě práva rozhodného pro tuto smlouvu, musí být toto právo určeno podle uvedeného ustanovení, a to bez ohledu na okolnost, že by právo rozhodné pro tutéž smlouvu určené podle článku 4 tohoto nařízení mohlo být pro spotřebitele příznivější.

Podpisy